

N:o 26.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående omförande till invalidhusfonden af besparingar å »anslaget till blesserade öfver- och underofficerare;» gifven Stockholms slott den 31 januari 1891.

Under återopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden vill Kongl. Maj:t härmed äska Riksdagens medgifvande dertill,

att såväl de vid 1889 års slut å »anslaget till blesserade öfver- och underofficerare» befintliga besparingar, som ock de enahanda besparingar, hvilka derefter uppkommit eller framdeles kunna uppkomma, må få i vederbörande rikshufvudböcker till invalidhusfonden omföras.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse väl bevågen.

OSCAR.

Hj. Palmstierna.

*Utdrag af protokollet öfver landtförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen uti statsrådet å Stockholms slott den
31 januari 1891.*

Närvarande:

Hans excellens, herr statsministern friherre *Åkerhielm*,
Hans excellens, herr ministern för utrikes ärendena grefve *Lewenhaupt*,
Statsråden: herr friherre *von Otter*,
herr *Wennerberg*,
friherre *Palmstierna*,
friherre *von Essen*,
friherre *Åkerhielm*,
Östergren,
Groll,
Wikblad.

15.

Efter förutgången gemensam öfverläggning med statsråden och cheferne för sjöförsvars- och finans-departementen yttrade departementschefen, statsrådet friherre *Palmstierna*:

»I sin den 29 november 1890 afgifna berättelse om verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1889 hafva Riksdagens revisorer fäst uppmärksamheten vid det jemförelsevis betydliga belopp, hvartill reservationerna å det under riksstatens nionde hufvudtitel uppförda reservationsanslag till blesserade öfver- och underofficerare uppgå.

Detta anslag, som, på sätt revisorerne erinra, vid 1810 års riksdag beviljades och på allmänna indragningsstaten uppfördes med 5,500 rdr. banko, utgick med oförändradt belopp till och med år 1823, då detsamma af Rikets Ständer nedsattes till 5,000 r:dr banko; Och blef, i anledning af Rikets Ständers begäran, genom Kongl. brefvet den 24 september 1845 stadgadt, att de å anslaget då befintliga och sedermera uppkommande besparingar skulle af statskontoret göras fruktbarande och räntan uppdebiteras att dermed öka det reserverade beloppet. Då till följd deraf reservationerna blefvo ständigt större, så att desamma vid 1870 års riksdag befunnos uppgå till 41,000 kronor, blef anslaget vid nämnda riksdag ytterligare nedsatt till 5,000 kronor, hvarjemte Kongl. Maj:t, med föranledande af en utaf Riksdagen gjord framställning, genom nådigt bref den 29 december 1870 förordnade, att den då befintliga reservationen å anslaget skulle till riksgäldskontoret öfverlemnas.

Oaktadt nedsättningen i anslagets belopp uppkommo emellertid reservationer å nyo, och de hafva sedan dess och jemväl, efter det anslaget vid 1884 års riksdag fastställdes att utgå med sitt nuvarande till 4,000 kronor nedsatta belopp, nästan ständigt varit i stigande.

Under åberopande häraf, och då utgifterna å anslaget under år 1889 uppgått till endast 3,466 kronor 67 öre, hafva revisorerne i sin förenämnda berättelse förmålt sig böra ifrågasätta, huruvida icke reservationerna å anslaget, hvilka vid 1889 års slut uppginge till 22,826 kronor 4 öre, borde öfverföras till fonden för reserverade medel att för kommande statsregleringar kunna disponeras.

Statskontoret, som genom nådig remiss anbefalts att öfver denna revisorerne hemställan inkomma med yttrande, förmåler, i sitt med anledning deraf den 13 i denna månad afgifna utlåtande, att för innevarande år äro till utgående från anslaget anvisade pensioner åt tre personer till ett sammanlagdt belopp af 2,800 kronor, och att, då anslaget sålunda för närvarande, liksom fallet varit under flera föregående år, är fullt tillräckligt för derå anvisade utgifters bestridande, hinder synes statskontoret icke möta för vidtagande af den utaf revisorerne ifrågasatta åtgärd; Och har detta embetsverk med anledning deraf hemställt, att Eders Kongl. Maj:t täcktes förordna, att de enligt 1889 års rikshufvudbok befintliga besparingar å anslaget skola i rikshufvudboken för år 1890 omföras till fonden för reserverade medel.

För min del är jag så till vida ense med Riksdagens revisorer och statskontoret, som jag finner ifrågavarande besparingar icke vidare

böra under anslaget bibehållas. På sätt statskontoret anmärkt, är det samma i och för sig fullt tillräckligt att bestrida de derå för närvarande anvisade utgifter, och det torde under sådana förhållanden icke vara i sin ordning, att å anslaget qvarhållas reservationer, som uppgå till flera gånger det belopp, hvarmed detsamma är i riksstaten uppfördt. Deremot synes mig det af Riksdagens revisorer och statskontoret framställda förslag att öfverföra meranämnda reservationer till fonden för reserverade medel ej rätt lämpligt. För denna fond, hvilken, såsom bekant, enligt 1889 års rikshufvudbok uppgick till 12,358,057 kronor 17 öre eller, efter afdrag af det belopp stort 5,887,000 kronor som deraf beräknats skola användas till regleringen af 1892 års stat, till 6,471,057 kronor 17 öre, läser det i utsigt ställda tillskottet af i rundt tal 23,000 kronor vara af endast ringa betydelse, och det torde under sådana förhållanden med skäl kunna ifrågasättas, att de samlade reservationerna bevaras åt landt- och sjöförsvaret för att, om än i något förändrad form, komma det med anslaget ursprungligen afsedda ändamål till godo.

Detta skulle blifva fallet, om reservationerna lades till den s. k. invalidhusfonden. Denna fond, som, i likhet med anslaget till bleserade öfver- och underofficerare, är gemensam för armén och flottan, har, såsom bekant, blifvit bildad af de till den forna invalidinrättningen å Ulriksdal anslagna hemmansräntor; och skall, enligt de vid Riksdagen 1847—1848 lemnade bestämmelser, fonden på det sätt stå till Kongl. Maj:ts disposition, att dess årliga inkomster må efter behof användas till pensioner och gratifikationer åt sådana afskedade krigsmän af armén och flottan, som, enligt de vid tiden för nämnda Riksdags beslut i ämnet gällande föreskrifter, skulle varit berättigade att å den förra invalidinrättningen intagas, och att möjligen uppstående öfverskott lägges till fondens kapital. Sedan Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 18 december 1849 ytterligare förordnat, att endast en del af fonden skulle under fredstid till understöd användas, och densamma i öfrigt afses att efter krigsutbrott lemna tillgång till då erforderliga pensioner och understöd, har den alltså numera i ej oväsentlig grad antagit karakteren af ett slags under fredstid samlad reservfond med uppgift att under och efter ett krig bereda utvägar till bestridandet af de då till betydande summor växande utgifterna af just det slag, som jemväl nu förevarande anslag är afsedt att tillgodose; och öfverförandet till nämnda fond af de ifrågavarande reservationer torde vid sådant förhållande stå i närmaste öfverensstämmelse med de för desammas användande redan gällande föreskrifter.

Under åberopande häraf, och då blifvande reservationer å anslaget synas lämpligen böra erhålla samma användande som de redan å det samma befintliga, får jag alltså hemställa, det Eders Kongl. Maj:ts täcktes äska Riksdagens medgifvande dertill

att såväl de vid 1889 års slut å »anslaget till blesserade öfver- och underofficerare» befintliga besparingar som ock de enahanda besparingar, hvilka derefter uppkommit eller framdeles kunna uppkomma, må få i vederbörande rikshufvudböcker till invalidhusfonden omföras.

Hvad föredragande departementschefen sålunda yttrat och hemställt, behagade Hans Maj:ts Konungen, på tillstyrkan af statsrådets öfriga ledamöter, i nåder gilla och bifalla; och skulle i följd häraf till Riksdagen aflåtas nådig proposition af den lydelse, bilagan till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:

Emil Hallgren.